

Hankkeen nimi

Energiatehokas kaupunkikonserni

Hankkeen aloitus- ja lopetusajankohta

1.6.2021-30.11.2022

Yhteystiedot

Hakija

Helsingin kaupunki

Hakijan yhteystiedot

Y-tunnus 0201256-6

Osoite: PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13), 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Hankkeen vastuhenkilö

Veera Sevander

Hankkeen vastuhenkilön sähköpostiosoite

veera.sevander@hel.fi

Muut mahdolliset sähköpostiosoitteet, johon hakemuksesta tehtävä avustuspäätös toivotaan lähetettävän.

katri.kuusinen@hel.fi, pirita.kuikka@hel.fi, timo.maatta@hel.fi

Muut konsortioon osallistuvat ja näiden tahojen vastuhenkilöt

-

Hankekuvaus

Hankkeen perusidea ja tavoitteet

Helsinki tekee ja on tehnyt merkittäviä toimenpiteitä omissa rakennuksissaan saavuttaakseen vuodelle 2035 asetetun hiilineutraalisuus tavoitteen. Kaupunkikonserniin kuuluvien kaupungin tytäryhteisöiden (yhteisö, jossa Helsingin kaupungilla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta) osalta eteneminen on ollut hitaampaa. Tämän hankkeen tavoitteena on saada tytäryhteisöt toimimaan päästöjen vähentämiseksi kustannustehokkaasti.

Tytäryhteisöitä on veloitettu laatimaan päästövähennyssuunnitelma vuoden 2021 aikana osana Hiilineutraali Helsinki 2035 toimenpideohjelmää. Kaupungin päästövähennystyön yhteydessä on tunnistettu tytäryhteisöiden potentiaali energian säästössä, mutta niiden toiminnan luonteesta johtuen resurssit energiansäästötyön edistämiseksi ovat rajalliset. Hankkeessa tuetaan tytäryhteisöjä päästövähennyssuunnitelman energiansäästöön kohdistuvien toimenpiteiden tunnistamisessa ja toteuttamisessa sekä energiansäästötyön juurruttamisessa jatkuvaksi toiminnaksi.

Energiatehokas kaupunkikonserni -hankkeessa kaupungin tytäryhteisöjä neuvotaan ja tuetaan energiatehokkuuden parantamiseen ja kiinteistökohtaisen uusiutuvan energian tuotantoon liittyvissä katselmuksissa ja selvityksissä sekä hankkeiden rahoituksessa ja investointitukien haussa.

Hankkeessa hahmotetaan myös tytäryhteisöjen mahdollisuuksia vaikuttaa energiatehokkuuden parantamiseen keskeisien sidosryhmien kautta (esim. vuokralaiset, asukkaat ja asiakkaat), erityisesti hyötyjen ja kustannusten jaon näkökulmasta.

Hankkeen osavaihe 1

Lähtötilanteen kartoitus ja ohjausryhmän järjestäytyminen

Sisältö:

Osavaiheen tehtävänä on lähtötilanteen kartoitus eli päästövähennysten ja investointihalukkuuden osalta keskeisten tytäryhteisöjen tunnistaminen. Kohderyhmien valmiutta ja aikataulua energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttamiselle sekä toteutettavissa oleville päästövähennyksille kartoitetaan kyselyn avulla. Tulosten avulla saadaan selville hankevaiheessa tukea tarvitsevat organisaatiot, joiden osalta selvitetään nykyinen energiankulutus sekä ja siihen nyt ja tulevaisuudessa vaikuttavat tekijät.

Hankkeelle muodostetaan ohjausryhmä ja siihen pyydetään edustajat hankevaiheessa mukana olevista tytäryhteisöistä. Ohjausryhmän järjestäytyminen tapahtuu mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta siltä saadaan tukea hankkeen viemiseksi eteenpäin. Samalla saadaan sitoutettua toimijoita ja viestittyä tulevista toimenpiteistä.

Osavaiheessa tarkennetaan myös projektisuunnitelman toimenpiteitä ja aikatauluja saadun tiedon pohjalta, yhdessä ohjausryhmän kanssa.

Välittömät vaikutukset:

Tieto mukaan lähteivistä tytäryhteisöistä ja alustava arvio hankkeen energiansäästöpotentiaalista.

Aikataulu: 1.6.-31.8.2021

Budjetti: 12 000 e

Toteuttajat: Helsingin kaupunki, tytäryhteisöt

Hankkeen osavaihe 2

Energiaselvitysten tekeminen

Sisältö:

- Osavaiheen 1 pohjalta valikoitujen tytäryhteisöjen kiinteistöjen energiansäästöpotentiaalilin ja uusiutuvan energian selvitykset.
- Edistetään tytäryhteisöjen kiinteistöjen yhteistyötä niputtamalla samankaltaisia kohteita yhteen.
- Energiaselvitysten tekijän kilpailutus.
- Energiaselvitysten tekeminen yhteistyössä konsultin kanssa.

Konsultti avustaa tytäryhteisöjä energiatehokkaiden toimenpiteiden löytämisessä. Tarkoituksena on samalla kehittää tytäryhteisöille monistettava malli ennakoida energiatehokkuustoimenpiteitä ja tilata tarvittavia selvityksiä.

Välittömät vaikutukset:

- Kohteiden valinta ja niiden kanssa etenemisestä sopiminen.
- Asiantuntijakonsultin valinta.

Aikataulu: 1.9.2021-31.3.2022

Budjetti: 38 000 e

Toteuttajat: Helsingin kaupunki, alihankkija (konsultti), tytäryhteisöt

Hankkeen osavaihe 3

Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen

Sisältö:

- Energiaselvitysten tulosten käsittely ja edistettävien toimenpiteiden valitseminen.
- Kiinteistökohtaisen kustannusten ja hyödyn jakamisen mallin selvittäminen ja mahdollinen pilotointi.
- Hyödynnetään synergiaa tytäryhteisöjen kesken esim. hankintojen osalta.
- Kaupunkikonsernin energia-asiantuntijoiden verkoston vahvistaminen ja hyödyntäminen tiedonjaossa.

Tytäryhteisöjen roolia kaupungin energiansäästötyössä vahvistetaan ottamalla tytäryhteisöjä laajemmin mukaan kaupungin Energiansäästöryhmän toimintaan. Energiansäästöryhmän tehtävänä on koordinoita kaupungin energiansäästötoimintaa sekä aktivoida toimialoja ja kaupunkikonsernia energiansäästämiseen. Samalla edistetään tytäryhteisöiden energia-asiantuntijoiden ja energia-asioista vastaavien henkilöiden verkostoitumista ja toiminnan suunnitelmallisuutta. Verkoston avulla mm. helpotetaan hyvien esimerkkien hyödyntämistä kaupunkikonsernin sisällä.

Välittömät vaikutukset:

- Konkreettiset kustannustehokkaat toimenpiteet selvillä.
- Tytäryhteisöt osana kaupungin Energiansäästöryhmäverkostoa.
- Kustannusten ja hyötyjen jakamisen pullonkaulat selvitetty ja ratkaisuehdotus esitetty pilotoitavaksi energiatehokkuustoimenpiteissä.

Aikataulu: 1.1.2022-31.5.2022

Budjetti: 30 000 e

Toteuttajat: Helsingin kaupunki

Hankkeen osavaihe 4

Viestintä

Sisältö:

Kohderyhmä on melko rajattu ja alkuvaiheessa sen tavoittamiseksi hyödynnetään kaupungin olemassa olevia viestintäkanavia ja yhteystietoja.

Hankkeen sisäiseen viestintään perustetaan kaupungin palvelimelle Teamsiin uusi energiatiimi tytäryhteisöiden ja kaupungin väliselle tiedonvaihdolle. Samassa tiimissä voi jakaa myös kaiken materiaalin verkoston osallistujien kesken. Projektipäällikkö aktivoi keskustelua ja viestittää sen kautta säännöllisesti toimijoille tulevista tapahtumista ja saavutetuista tuloksista.

Hankkeen ulkoista viestintää on kuvattu myöhemmin tässä hakemuksessa. Kaikille tytäryhteisöille suunnattu webinaari järjestetään alustavan aikataulun mukaan syyskuussa 2022. Tämän lisäksi tavoitteena on päästä esittämään tuloksia syksyn 2022 aikana muiden järjestämissä valtakunnallisissa tilaisuuksissa (webinaarit, messut, seminaarit). Viestinnässä hyödynnetään myös yhteistyökumppaneiden ja tytäryhteisöiden omia viestintäkanavia. Tarpeenmukaisesti hankkeessa tehtyjen selvitysten tuloksia esitellään näiden kohderyhmien päättävälle tahoille myös sisäisissä tilaisuuksissa (esim. tytäryhteisöjen hallituksen kokoukset) vaikuttavuuden parantamiseksi.

Hankkeessa käytetään Helsingin kaupungin visuaalista ilmettä.

Välittömät vaikutukset:

Kohderyhmien ja projektiryhmien välinen tiedonkulku on ajan tasalla.

Aikataulu: 1.8.2021 – 30.11.2022

Budjetti: 12 000 €

Toteuttajat: Helsingin kaupunki, projektitiimi (+Helsingin kaupungin viestintä, yhteistyökumppanit)

Hankkeen osavaihe 5

Tulosten analysointi ja raportointi

Sisältö:

- Tehdään vaikuttavuuden arviointi ja dokumentoidaan hankkeen toimenpiteet ja tulokset.
- Tulosten jalkauttamisen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.
- Ohjausryhmän kokous ja palaute.
- Hankkeen tilintarkastus.

Välittömät vaikutukset:

Kohderyhmien ja ohjausryhmän palaute koottuna.

Raportti valmis.

Aikataulu: 31.8.2022-30.11.2022

Budjetti: 7 342 e

Toteuttajat: Helsingin kaupunki

Miten hankkeen toiminnasta ja tuloksista viestitään sen kohderyhmälle ja muille sidosryhmille?

Hankkeelle perustetaan työtila ja viestintäkanava Helsingin kaupungin Teams-palveluun. Sen kautta jaetaan ajantasaisin tieto tasapuolisesti kaikille kohderyhmille, sidosryhmille ja projektiorganisaatiolle.

Etenkin alkuvaiheessa kyselyn jälkeen kohderyhmien tavoittaminen tapahtuu pääosin henkilökohtaisten kontaktien avulla. Yhteydenottoja varten valmistellaan tietopaketti pohjautuen pääosin jo saatavilla oleviin materiaaleihin.

Helsingin kaupungin verkkosivuille kirjoitetaan tiedotteita hankkeen etenemisestä sekä hankkeen loppuvaiheessa sen tuloksista. Lisäksi etenemisestä kerrotaan esim. [Helsingin ilmastoteot –sivustolla](#) ja [Ilmastovahdissa](#) soveltuvien toimenpiteiden yhteydessä.

Hankkeen tuloksista tehdään selkeä sähköinen opas kaupunkikonsernin toimijoiden käyttöön. Se sisältää hankkeen aikana toteutettujen toimenpiteiden kuvauksen ja päätulokset. Kehitetty malli energiansäästötoimenpiteiden hyötyjen ja kustannusten jakamiseen kuvataan myös. Oppaan materiaaleista tehdään myös lyhyt opasvideo etenemisestä konkreettisen esimerkin pohjalta.

Tuloksista kerrotaan kuntien energiatehokkuussopimusten (KETS) vuosipäivillä ja muissa kuntien tapaamisissa. Kuntaliiton energia-asiantuntijoiden kanssa tehdään yhteistyötä tuloksista viestimiseksi Kuntaliiton kanavien kautta.

Hankkeen loppuvaiheessa järjestetään webinaari, jossa kerrotaan hankkeen etenemisestä ja tuloksista. Erityisesti tuodaan esiin tytäryhteisöitä ja niiden saavutuksia energiansäästötoimenpiteiden toteuttamisessa.

Millä tavoin hankkeen idea on monistettavissa muihin kuntiin/alueille tai saman tyyppisille kunnille/alueille?

Tulokset ovat hyvin hyödynnettävissä myös muissa kaupungeissa, joissa on tytäryhteisöjä. Sama haaste kehittämiselle on myös useissa muissakin kunnissa.

Mitä riskejä hankkeen toteuttamiseen liittyy, ja miten riskejä pyritään minimoimaan?

Riski: Tytäryhteisöjen kiinnostus vähäistä.

Toimenpide: Hyötyjen (energia- ja kustannussäästöt) tuominen selkeästi esiin. Etenemisen tekeminen helpoksi.

Riski: Tytäryhteisöiden omat resurssit ja osaaminen ovat rajalliset.

Toimenpide: Hanke antaa kaupungin asiantuntijoiden ja konsultin avulla lisäresursseja ja energiaosaamista, jotta tavoitteet saavutetaan.

Hankkeen vaikuttavuus

Miten hanke vaikuttaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen kunnassa/kunnissa

Pääkohderyhmänä ovat Helsinki konsernin tytäryhteisöt ja niiden omistamat kiinteistöt. Tytäryhteisöitä on noin 80. Välillisenä kohderyhmänä ovat tytäryhteisöiden kiinteistöjen vuokralaiset, koska niillä on merkittävä vaikutus kiinteistöissä tehtäviin muutoksiin.

Helsingin CO₂-päästöistä 56% aiheutuu kaukolämmön kulutuksesta. Hiilineutraaliustavoitteen 2035 pääsemiseksi kaupungin kaukolämmön kulutuksen tulee vähentyä 2,5% vuodessa siten, että kokonaiskulutus vähentyy 30% huolimatta siitä, että rakennuskanta kasvaa. Helsinki konsernin kaukolämmönkulutus on suuruusluokaltaan noin 950GWh vuodessa. Tytäryhtiöiden osuus kaupunkikonsernin kaukolämmön kulutuksesta on noin puolet, josta 34% aiheutuu Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) kiinteistöjen kaukolämmönkulutuksesta. Hekalla on omia resursseja energiatehokkuustyöhön toisin kuin pienemmillä tytäryhtiöillä, jotka ovat hankkeen kohderyhmä. Hankkeen pääasiallisen vaikutuksen piirissä on siis noin 150GWh vuosittainen kaukolämmönkulutus, joka vastaa 31ktonnin CO₂ päästöjä. Tarkoitus on, että tästä osuudesta saavutetaan toimenpiteiden avulla vuodessa vähintään tavoitteen mukainen vähenemä tarkoittaen CO₂ päästöissä 770 tonnia/v. Hiilineutraaliustavoitevuoteen 2035 mennessä kumulatiiviset säästövaikutukset yli kymmenkertaistuvat.

Hankkeen vaikutukset ovat pitkäaikaisia, energiansäästötyöstä tavoitellaan jatkuvaa toimintaa. Hankkeen jälkeen saavutettavat vaikutukset tulevat olemaan suuremmat kuin hankkeen aikana, mutta ensimmäiset vaikutukset alkavat todennäköisesti jo hankkeen aikana.

Tytäryhteisöillä on selkeä tarve toimia päästövähennysten aikaansaamiseksi ja niitä on veloitettu laatimaan päästövähennysuunnitelma. Hanke toimii tukena suunnitelmien laatimisessa ja toteuttamisessa.

Miten hankkeen vaikutuksia pyritään seuraamaan hankkeen aikana, ja miten hankkeen vaikutuksista voidaan raportoida hankkeen loputtua?

Tavoitteena on lisätä tietoisuutta käytettävissä olevien päästöjä vähentävien ratkaisuiden mahdollisuuksista tytäryhteisöiden kiinteistöissä. Tiedon ja tuen avulla saadaan aikaiseksi konkreettisia toimenpiteitä. Näitä mitataan seuraavilla mittareilla:

- Kontaktien määrä
- Viestintäkanavien kävijöiden määrä
- Tehtyjen energiakatselmusten ja -suunnitelmien määrä
- Energiatehokkuus tai uusiutuvan energian toimenpiteiden määrä

Vaikutuksia arvioidaan valmisteluun etenevien konkreettisten toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on saada suoraan hankkeen aikana useita energiatehokkuustoimenpiteitä tai energiainvestointia valmisteluvaiheeseen ja kilpailutukseen. Investointien toteutuminen vie aikaa, joten ne tapahtuvat suurelta osin todennäköisesti hankkeen jälkeen.

Hankkeen alussa tehtävässä kyselyssä kysytään myös tytäryhteisöiden energiaosaamisen lähtötasoa. Tietoisuuden lisääntyminen arvioimiseksi kysytään osaamisen tasoa myös hankkeen loppuvaiheessa. Samalla kysytään muuta palautetta hankkeen onnistumisesta.

Millä tavalla ja millaisia hyviä ilmastokäytäntöjä hanke tuo osaksi kuntaorganisaation/-organisaatioiden tavoitteellista ja jatkuvaa toimintaa?

Kaupungin tytäryhteisöiden osaaminen ja pitkäjänteinen toiminta energia-asioissa paranee. Myös tytäryhteisöiden toiminta osana kaupunkiorganisaation energiansäästötyötä vahvistuu Energiansäästöryhmän toiminnan myötä. Energiatoimenpiteiden konkreettisten toimenpiteiden toteutus lisääntyy suunnitelmallisuuden ja yhteistyön avulla.

Avustusten tarpeellisuus

Onko hanke toteutumassa ilman ympäristöministeriön rahoitusta? Jos hanke on toteutumassa ilman ympäristöministeriön rahoitusta, minkälaisia vaikutuksia avustuksella on hankkeen laatuun tai laajuuteen?

Hankeeseen palkataan vetäjäksi uusi määräaikainen projektipäällikkö, jota ei voida palkata ilman ympäristöministeriön rahoitusta.

Mitä muuta julkista tukea hanke saa ja mihin tarkoitukseen?

Hanke ei saa muuta julkista tukea.

Rahoitus

Hankkeen avustuskelpoiset kustannukset

99 342 €

Rahoittaja	★€	★%-osuus avustuskelpoisista kustannuksista	★Rahoituksen päätöstilanne
Haettava avustus	69539	70	Haettu
Hakijan oma rahoitus	29803	30	Haettu
Muiden hankkeeseen osallistuvien oma rahoitus			
Muu julkinen tuki			
Muu rahoitus			

Ympäristöministeriön rahoitusosuuden (eli haettavan avustuksen) erittely

★Palkka	★Henkilöstösivukulut	★Ulkopuoliset palvelut	★Yleiskustannukset	★Muut kustannukset
54600	14742	27500	0	2500

Muuta

Tehdäänkö hankkeessa yhteistyötä toisten kuntien tai kuntaorganisaation ulkopuolisten tahojen kanssa?

Kyllä

Ei

Lisätietoja hakemukseen liittyen

Liitteet